

Trøndelag Sør-Interkommunalt politisk råd

Trøndelag fylkeskommune

(sendes kun elektronisk til postmottak@trondelagfylke.no)

Trondheim 24.08.2021

HØRINGSSVAR TIL REGIONAL PLAN FOR AREALBRUK I TRØNDELAG

Trøndelag Sør-Interkommunalt politisk råd (tidl. Regionrådet Trøndelag Sør) har besluttet å forfatte et regionalt høringssvar til Regional plan for arealbruk (RPA), rådets høringssvar kommer i tillegg til kommunenes høringssvar. Hensikten med å forfatte et høringssvar på vegne av regionen er å trekke frem tema og synspunkter med relevans for regionen som helhet.

Overordnet syn på Regional plan for arealbruk

Høringsutkast til RPA holder god kvalitet, mål og retningslinjer oppleves jevnt over å være godt faglig begrunnet og i tråd med nasjonale føringer. Rådets hovedkritikk av planen er ikke knyttet til innhold eller faglig kvalitet, men planens legitimitet som retningsgivende dokument for kommunenes arealplanlegging.

Rådets skepsis til planen har sitt utspring i at mål og retningslinjer beskrevet i RPA legger føringer som kan tenkes å begrense kommunenes handlingsrom i arealplanlegging. I enkelte tilfeller kan RPA også gi grunnlag for innsigelse. Planen oppleves derfor å utfordre for kommunens rolle som arealplanmyndighet og dermed lokaldemokratiets kontroll med arealplanlegging.

Kommunene forholder seg allerede til nasjonale føringer i arealplanleggingen. Tilsynet med kommunens arealplanlegging oppleves i dag godt ivaretatt av Statsforvalteren. Ytterligere føringer i Regional plan for arealbruk hold oppleves derfor som overflødig.

Regional plan for arealbruk kan gis større legitimitet og fremstå som mindre inngripende vis-à-vis kommunene som arealplanmyndighet med et par grep:

- Rådets inntrykk er at utforming av planen i for stor grad overlates til forvaltningen. Demokratisk ettersyn med planen bør styrkes ved politisk representasjon i regionalt planforum og plannettverket.
- Mål og retningslinjer i høringsutkastet som foreligger bruker i for stor grad «skal». Erfaringen er at bruken av «skal» i stedet for «bør» i tilknytning til mål og retningslinjer i langt større grad innskrenker kommunens handlingsrom. Vårt syn er at mål og retningslinjer i planen i større grad burde bruke formuleringen «bør».

Tross i at vår hovedkritikk består i at vi er kritiske til at Regional plan for arealbruk i for stor grad utfordrer kommunens rolle som arealplanmyndighet, ser vi at innhold i planen kan ha nytteverdi som verktøy i kommunenes arbeid med arealplanlegging. Innspill og kommentarer som følger tar utgangspunkt i planens innhold.

Støren status som regionsted- utvide vekstakse langs E6 til Oppdal

Støren er knutepunkt for de viktigste samferdselsårene i fylket, dette gjelder Trønderbanen, Dovrebanen og Rørosbanen som alle møtes ved Støren stasjon lett tilgjengelig fra E6. Ny E6-trase vil gi redusert reisetid inn mot Trondheim. Rådet mener dette vil bidra til å gjøre Støren og regionen som helhet mer attraktiv for bosetting og ny næringsvirksomhet. Midtre Gauldal kommune har forberedt seg på utviklingen ved å tilrettelegge for nye store næringsareal og boligareal i Støren Sør. Med henblikk på Størens status som knutepunkt for samferdsel, og ventet vekst i bosetting og nyetablering, mener rådet at RPA bør definere Støren som regionsted. Støren er i utvikling som handelssted med bredt tilbud av varer og tjenester til mange kunder i egen og de tiliggende kommunene.

Trøndelag Sør ser i likhet med Trondheimsregionen sterke argumenter for å definere vekstaksen, langs Trønderbanen og E6 mot Oslo til å strekke seg lenger sør i fylket. Aksene langs E6 er viktig for utvikling av regionale næringsarealer både nord og sør i fylket. Vi deler Trondheimsregionens oppfatning i at prioritering av arealutvikling langs E6 aksene vil bidra til å styrke grunnlaget for økt frekvens på jernbanen. Å strekke E6 aksene i sør til Oppdal og prioritere arealutvikling også her er naturlig med henvisning til at Oppdal er regionsted i likhet med våre argumenter for at Støren også bør få status som regionsted. Rådet er av den oppfatning at arealutvikling langs E6 aksene sør til Oppdal vil bidra positivt til å styrke region Trøndelag Sør og Trøndelag som attraktiv bo- og arbeidsmarkedsregion.

Godstransport

Som knutepunkt for samferdsel langs veg og jernbane inn og ut av fylket har Trøndelag Sør- Interkommunalt politisk råd i lengre tid engasjert oss i fylkeskommunens arbeid med samferdsel og transport. I 2020 og 2021 har rådet samarbeidet med NTNU om to masteroppgaver som utreder mulighet for, og samfunnsøkonomisk nytte ved å plassere omlastingsterminal for gods i region Trøndelag Sør. Prosjektet er tilknyttet fylkeskommunes bestilling Kunnskapspakke Gods, et kunnskapsgrunnlag som skal belyse hvordan godstransporten i Trøndelag må organiseres i fremtiden.

Vårt prosjekt kom til veie i det vi anser at region Trøndelag Sør i kraft av å være knutepunkt for viktige samferdselsårer inn og ut av fylket, kan spille en viktig rolle i å løse fremtidens godstransport. Nasjonale framskrivninger forutser stor vekst i godstransport frem mot 2050, hvorav mesteparten av økningen vil komme på vei. Dette vil medføre betydelig utfordringer knyttet til kapasitet og slitasje på vegnettet, i tillegg til miljømessige omkostninger. Masteroppgavene med utredning viser at plassering av mindre omlastingsterminal i region Trøndelag Sør kan bidra til å overføre godstransport fra veg til bane, og avlaste større godsterminaler i Trondheim. Med bakgrunn i rådets interesse for samferdsel generelt og godstransport spesielt, ønsker vi at RPA presiserer mål og retningslinjer for godstransport i del om bærekraftig areal- og transportstruktur.

Bygdesentre og forhold til IKAP

Spredt bosetting bidrar til å opprettholde folketallet i mange av kommunene. Det å kunne flytte hjem til gården, grenda er det som kan være avgjørende for om de flytter hjem.

Region Trøndelag Sør rommer mange grendassentre, rådet anser det derfor som positivt at RPA omtaler livskraftige bygder, og er tydelig på at kommunene selv kan bestemme hva som utgjør et lokalsenter. Vi vil imidlertid påpeke at mange grender ikke har tydelig senterstruktur, rådet ønsker derfor presiseringer som gjør at kommunene ikke forhindres fra å bygge boliger i disse områdene. Det er også viktig at retningslinjene ikke er til hinder for utbygging av næringsareal i regionen.

Midtre Gauldal og Melhus kommune er omfattet IKAP-samarbeidet gjennom deltakelse i Trondheimsregionen. Trøndelag Sør-Interkommunalt politisk råd mener det er flott at RPA presiserer at planen ikke skal legge nye føringer eller retningslinjer for kommunene som er medlem av IKAP-samarbeidet og byvekstavtalen.

Differensiering i jordvern ut fra arealverdi

Trøndelag Sør-Interkommunalt politisk råd synes i hovedsak det er godt at RPA prioriterer vern av dyrkbarjord.

Imidlertid, ønsker vi at planen graderer viktighet av jordvern ut ifra arealverdien, dvs. i hvilken grad jordas kvalitet egner seg til dyrking. Et godt eksempel som illustrer problemstillingen er å finne i Røros kommunes høringssvar. Kommunen har fylkets største andel dyrkbare jord, dog gir lokaleforutsetninger som jordsmonn, høyde over havet og vekstsesong dårlige forutsetninger for avling. Rådet er enige i Røros kommunes vurdering i at forskjeller i arealverdi, bør presenteres, drøftes og vurderes i RPA. Videre bør viktigheten av jordvernet bør differensieres ut ifra arealverdien.

Med vennlig hilsen

Ola Øie

Leder, Trøndelag Sør-Interkommunalt politisk råd